

100 éves

a
BAHÁ'Í
vallás

Magyarországon

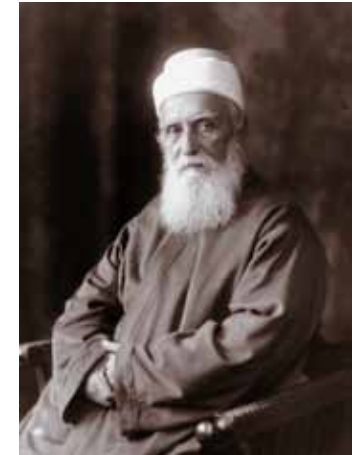
A világ előtt álló feladat páratlan fontosságának tudatában alázattal hajtjuk meg fejünket az Isteni Teremtő megrendítő fensége előtt, Aki végtelen szeretetében egyazon anyagból megteremtette az egész emberiséget; felmagasztosította az ember drágakövként ragyogó valóságát; értelemmel, bölcsességgel, nemességgel és halhatatlansággal tisztelte meg, és felruházta azzal az „egyedülálló kiváltsággal és képességgel, hogy felismerhesse és szerethesse Öt”, mely képesség „szükségszerűen az egész teremtés kiváló okának és legfőbb céljának tekintendő”.

Szilárd meggyőződésünk, hogy minden emberi lény azért teremtett, hogy „előrevigyen egy állandóan fejlődő civilizációt”; hogy „méltatlan az emberhez a vadállatokhoz hasonlatos viselkedés”, hogy az ember méltóságához illő erények a megbízhatóság, a türelem, a könyörületesség, az együttérzés és a minden ember iránt mutatott szerető kedvesség. Megerősítjük abbéli hitvallásunkat, hogy „az emberi létben rejlő lehetőségek, földi sorsának beteljesülése, valóságának belső kiválósága mind-mind láthatóvá kell váljék ama Isten által megígért Napon”. Ezek táplálják rendíthetetlen hitünket abban, hogy az egység és a béke az az elérhető cél, mely felé az egész emberiség törekszik.

E sorok írásakor a bahá'iook hívó hangja hallatszik, dacára annak, hogy Hitük születésének helyén még mindig üldöztetésben van részük. Kitartó reményük példájával tanúbizonyságot tesznek arról, hogy a béke évezredes álmának elodázhatatlan beteljesülése Bahá'u'lláh isteni eredetű és erejű kinyilatkoztatásának átformáló hatása által ím elérkezett. Nem pusztán látomás szavait közvetítjük: a hitből és az önfeláldozásból eredő cselekedetek erejét vesszük támaszul, és a széles világon élő hittársaink békéért és egységért esdeklő szavait közvetítjük. Azonosulunk mindazokkal, akik agresszió áldozatai, mindazokkal, akik az ellentétek és a viszálykodás megszűnte után áhítoznak, mindazokkal, akiknek a béke és az új világrend iránti odaadása táplálja a nemes célok beteljesülését, melyekért a mindenkit szerető Teremtő az emberiséget megalkotta.

Az Igazságosság Egyetemes Háza

Részlet a Világbéke ígérete című nyilatkozatból, 1985. október

'Abdu'l-Bahá Párizsban, 1911

‘Abdu’l-Bahá

‘Abdu’l-Bahá korunk egyik legtiszteltebb szellemi alakja. Élete és tanításai világszerte milliókat inspirálnak. ‘Abdu’l-Bahá a bahá’í hit alapítójának, Bahá’u’lláh-nak legidősebb fia volt, Aki azt tanította, hogy a világ most lép be abba a korszakba, amikor minden nép egysége és harmóniája megvalósul és minden vallás lényegi egysége elismerést nyer.

‘Abdu’l-Bahá életét az emberiség szolgálatának és édesapja küldetésének szentelte. Még zsenge korú kisgyermekként édesapjával együtt élethosszig tartó keserű üldöztetésre, száműzetésre és börtönre ítélték az akkori vallási és polgári hatóságok. A kegyetlenségek és szenvedések ellenére, melyek ‘Abdu’l-Bahát sújtották, az elesettek és elnyomottak iránti mérhetetlen szeretete és könyörülete folytán a “Szegények Atyja” címmel illették. Bölcsessége és hírneve négy kontinensről vonzotta a zarándokokat a Szentföldre, Akkó börtönvárosába, ahol raboskodott.

Minden földi mérce szerint ‘Abdu’l-Bahá képtelen lett volna 66 éves korában hároméves világszerte utazni, hiszen gyermekkorától száműzetésben élt, hivatalos oktatásban nem részesült, egészsége megromlott és a nyugati szokásokat

‘Abdu’l-Bahá kíséretével Budapesten, 1913. április

és nyelveket nem ismerte. Mégis nekiindult, hogy a bahá’í tanításokat Nyugaton elterjessze, kényelmére és a veszélyekre nem gondolva. Számos emberrel találkozott három kontinens kilenc országában.

Az egyetemes béke jövőképeéről szóló üzenete kihívást intéz a hagyományos nemzeti, faji, társadalmi és vallási előítéletekkel és vetélkedéssel szemben. Meghatalmazza az idő és tér korlátait, mindannyiunkat arra bátorítva, hogy a szellem ösvényét gyakorlatias lábakkal járjuk.

A három éves utazás

1908-ban, a rabságból való kiszabadulása után előrehaladott kora és megrendült egészsége ellenére ‘Abdu’l-Bahá rögtön tervezni kezdte nyugati útját. 1910-ben egy évet töltött Egyiptomban, majd 1911-ben Franciaországba és Angliába utazott. Az embereket annyira meghatotta az emberiség és a vallások egységének gondolata, hogy még más vallások vezetői is felkérték előadásokra saját templomaikban, zsinagógáikban és mecsetükben. Számos feltaláló, filozófus és államférfi hívta meg otthonába. Nyolc hónapig tartott észak-amerikai útja. Visszatérve Európába, Stuttgartból érkezett Budapestre Stark Lipót, a Teozófiai Társaság elnökének meghívására.

Stark Lipót

Budapesti tartózkodása során személyes kisugárzása, az elhangzott előadások és a megjelent újságcikkek egyre több embert vonzottak ‘Abdu’l-Bahá közelébe. Voltak, akik szinte minden nap megjelentek előadásain vagy felkeresték őt személyesen a Ritz szállóban.

Mit kaptak az emberek ‘Abdu’l-Bahától? A *békevágyók* a világbékéről szóló gondolatokat, az eszperantisták az egy közös nyelv eszméjét, a nőszervezetek kiállást a nők egyenjogúsága mellett, a Turáni eszme megfogalmazója támogatást a Kelet és Nyugat kapcsolatának erősítésében, a *teozófusok* a hírt a Megígért eljövételéről, a *tudós* részleteket a Perzsiát megreformáló bábí mozgalom történetéből, a tolmács személyes emlékeket Bahá’u’lláh-ról.

Budapesti program legfontosabb eseményei:

április 9. A fogadóbizottság a Nyugati pályaudvaron várja 'Abdu'-Bahát, de a perzsa bölcstílusosan a Keleti pályaudvarra érkezett. A Ritz szállóban (helyén ma az Intercontinental szálló áll) a magyar közélet képviselői üdvözlik. Interjúk és fotózás.

április 10. Reggeli séta a Lánchídon. Látogatók fogadása a Ritzben. Este előadás a teozófusoknál.

április 11. Nádler Róbertet 'Abdu'l-Bahá személyisége annyira megihleti, hogy portrét fest róla. Látogatás Vámbéry Árminnál és Goldziher Ignácnál. Este előadás a Régi Képviselőházban eszperantisták, a Békeegyesület, feministák és keletkutatók meghívására.

április 12. Találkozás Paikert Alajossal, a Turáni Társaság alapítójával. Este találkozó a teozófusoknál.

április 13. Szokatlanul hideg idő, áprilisi hóesés. Az előző napi előadás hírére számos teozófus fogadása a Ritzben. Modellt ül Nádlernél a második alakalommal. Látogatás Umrao Singh Sher-Gil hindu főnemes és magyar felesége otthonában. Délután és este látogatók fogadása a Ritz szállóban.

április 14. Kíséretével távozni készül, de Paikert Alajos marasztalja az estére már meghirdetett előadásra. Felkeresi a török konzult. Meglátogatja Vámbéry otthonában. Este előadás a Nemzeti Múzeumban, utána vendégségben Ali Abbas perzsa szőnyegkereskedőnél.

április 15. A szokatlan hidegben 'Abdu'l-Bahá megfázott, mégis egész nap látogatókat fogad a szállóában. Stark Lipót és felesége, teozófusok, török vendégek, Umrao Singh Sher-Gil és az "Az Est" újságírójának látogatása.

április 16. Látogatók fogadása a szállóban délelőtt és délután.

április 17. Amerikai hívők leveleire válaszol. Otthonában meglátogatja a Stark házaspárt, majd Zipernowsky Károly családját. Búcsúzóul felkeresi Goldziher otthonában. Délután látogatókat fogad a Ritzben. Este vacsora Edward Moore, amerikai üzletember otthonában.

április 18. Harmadszor is modellt ül Nádlernél. Edward Moore hangfelvételt készít, melyen imát kántál. Elbúcsúzás a szállóában, valamint a Keleti pályaudvaron.

Az egykori Ritz szálló

A budapesti látogatás 9 napja számokban:

- 39 program (előadások, otthonok látogatása, interjúk, beszélgetések)
- 29 újságcikk
- 12 színhely
- 7 egyesület, melynek vezetőivel találkozott
- 4 nyilvános előadás nagy közönség előtt

A magyar bahá'í közösség története

A bahá'í hitről az első említés a Magyar Hírlap 1852. október 27-i számában található „Persia műveltségi történetéhez” címszó alatt, amelyben Von Goumoens, az osztrák császári hadsereg kapitánya számol be az Iránban látott bábí-üldözés rettenetes eseményeiről. Az első magyar származású bahá'í Bethlen Aurélia, egy Amerikában élő magyar grófnő volt, aki 1906-ban vette fel a bahá'í hitet.

A bahá'í hit magyarországi történetének indító pillanata volt 'Abdu'l-Bahá, a Hit alapítójának, Bahá'u'lláh fiának magyarországi látogatása.

'Abdu'l-Bahá 69 éves korában, 1913. április 9-18. között látogatott Budapestre, a Teozófiai Társulat főtitkárának, Stark Lipótnak a meghívására. Minden nap jöttek látogatók 'Abdu'l-Bahához és Ő beszélt a Kelet és Nyugat szellemi egységéről. Germanus professzor, a neves orientalista fiatal török diákok egy csoportját vitte el Hozzá. 'Abdu'l-Bahá reményét fejezte ki, hogy Kelet és Nyugat újra egyesülnek majd. Hangsúlyozta, hogy a valóságban nem létezik Kelet és Nyugat, hiszen minden egyes pont a másikhoz képest Kelet és Nyugat is lehet. Ezért, mondta 'Abdu'l-Bahá, nagyon örül, hogy Magyarországra látogathat, mert ez az ország az irányadó a Kelet fejlődésében, és itt egyesül a nyugati kultúra a keleti szívélyes vendéglátással. Két olyan kijelentést tett, amelyek különösen manapság tűnhetnek fontosnak: „Budapest létszen egyik középpontja Kelet és Nyugat egyesülésének”, illetve „ebből a városból fog szétáradni a világosság más helyek felé”.

Vámbéry Ármin 'Abdu'l-Bahá budapesti látogatása alatt kétszer találkozott Vele. A látogatás után 'Abdu'l-Bahá-hoz írt levele fennmaradt. Ennek alapján a bahá'í hit őt tekinti az első magyarországi bahá'í hívőnek.

A komolyabb vallási tevékenység az 1920-as évek második felében indult el, mikor főként amerikai bahá'íok érkeztek Budapestre a hitet tanítani. Nyelvismeretük miatt elsősorban a budapesti értelmiség körében kezdték el tevékeny-

ségüket. Az 1930-as években kialakult első közösség tagjai szinte kivétel nélkül zsidó származásúak voltak. Beindult a közösségi élet, nyilvános előadásokat tartottak, könyvet adtak ki. A csoport 1937-től kezdve rendőri felügyelet alatt, egyre nehezebb körülmények között működött. 1939-re a hívek száma ettől függetlenül már eleget volt ahhoz, hogy megalapíthassák

Göncz Árpád (középen), a Magyar Köztársaság elnöke, fogadja a Magyarországi Bahá'í Közösség képviselőit (Budapest, 1999. május).

a bahá'í hit helyi szintű vezető szervét, a budapesti Helyi Szellemi Tanácsot. Sajnos a bahá'í hit felvétele nem mentette meg a hívőket a deportálástól, a koncentrációs táborból.

A háború után, 1947-ben tíz megmaradt bahá'í újra indította a közösségi életet, és 1948-ban újra megválasztották a budapesti Helyi Szellemi Tanácsot. A közösséget 1950 végén betiltották. Ettől kezdve a hívők csak egyéni szinten élhették meg hitüket. Nagy részük 1956-ban elhagyta Magyarországot.

Az újrakezdés ismét nagyon nehéz körülmények között indult el. A régi közösségből csak két hívő maradt, és az ismert körülmények miatt a bahá'í hit tanítása is nagyon nehéz volt. Az újrakezdésben nyugatról visszatért magyar hívők, majd az 1970-es, és főleg az 1980-as években nyugati bahá'íok segédkeztek.

A budapesti Helyi Szellemi Tanács 1990-ben került újra megválasztásra. Az országos közösség vezető szervét, az Országos Szellemi Tanácsot, 1992. április végén választották meg először.

‘Abdu’l-Bahá Budapesten kinyilatkoztatott imái

Mindkét ima a Nyugat csillaga című újságban jelent meg arab és perzsa nyelven 1921-ben. Az alábbi imát ‘Abdu’l-Bahá fonográfból mondta Budapesten:

„Ő az Isten!

Ó, Isten, én Istenem! Szeretetedtől dobogó szívvel könyörgöm. Hozzád és szólítalak az éj sötétjében, mondván: Ó, Isten! Segíts meg kegyelmeddel és irgalmaddal, és add, hogy dicséreted zenghessem teremtményeid között. Ó, Isten, én Istenem! Íme szolgálóid, akik bőkezűség jobb keze felé fordultak, kik összegyűltek, kiket Hívásod vonzott, és akik megvallották egységedet. Ó, Uram! Add, hogy ők irgalmad jelei lehessenek az emberek, és bőkezűség lobogói szolgálóid között. Ó, Isten! Küldd le rájuk áldásaidat, ragyogd be szívüket tudásod fényével, örvendeztesd meg keblüket mindent átfogó szentséged jeleivel, és tedd őket lámpásokká, melyek szereteted fényével sugárzanak. Bizony, Te vagy a Bőkezű, a Könyörületes.

Ó, Uram, Uram! Íme egy város, ahol összegyűltek az ország kiemelkedő és jeles személyiségei. Vezesd őket a Te egyenes utadra, és nyugtasd meg szemüket ragyogó fényeddel. Engedd, hogy az emberiség egysége ügyének szolgálóivá váljanak, legnagyobb bőkezűség zászlóvivőivé a föld és menny között, békére és barátságra törekvők, és olyanokká, akik múlhatatlan dicsőséget keresnek minden nép számára. Bizony, Te vagy a Bőkezű. Bizony, Te vagy a Könyörületes. Bizony, Te vagy a Mindenható.”

A teozófus-találkozón Bahá’u’lláh életének leírása után elmondott ima:

„Ő az Isten!

Ó, kegyes Úr! Ragyogd be a szíveket legnagyobb útmutatásod fényével. Éleszd újra a lelkeket legboldogítóbb örömhíreiddel. Ragyogd be a szemeket azáltal, hogy megláthatják fényeidet. Tedd a füleket figyelmessé azáltal, hogy meghallhatják

Az ‘Abdu’l-Bahá által meglátogatott helyszínek Budapesten

hívásodat. Tégy képessé minket, hogy beléphessünk szentséged Királyságába, és élessz meg bennünket a Szentlélek leheletével. Adj nekünk örök életet, és adományozz nekünk mennyei tulajdonságokat. Ó, Uram! Tedd életünket váltásádjíjjá kedvedért, és ajándékozz meg új lélekkel. Adj nekünk mennyei erőt és árasz el minket örökké tartó örömmel. Erősíts meg bennünket az emberi világ szolgálatában. Tégy bennünket az egyetértés eszközévé, mely összekapcsolja a szíveket. Ó, Uram! Ébressz fel szunnyadásunkból, és adj nekünk bölcsességet és megértést, hogy megfejthessük Könyved titkait és felfedezhessük a Szavaidban rejlő misztériumokat. Te vagy a Mindenható. Te vagy az Adományozó. Te vagy a Mindig Szerető.”

Erkölcsei és lelki nevelés – a következő nemzedékért

A bahá'í írások nagy jelentőséget tulajdonítanak a gyerekkor és az ifjúság különböző életszakaszainak, ezért a szülőknek és a közösségeknek világosan megfogalmazott útmutatást nyújtanak, hogy a gyerekeket gondoskodó és egyértelmű értékeket megfogalmazó környezetben neveljék fel.

Az ifjúságot arra biztatják, hogy erős céltudatosságot fejlesszenek ki magukban miközben képességekkel ruházzák fel őket a saját egyéni átalakulásukhoz, valamint arra készíteti őket, hogy járuljanak hozzá a társadalom előrehaladásához. A fiatalokban rejlő lelki képességek, melyek a saját boldogságuk és jólétük alapja, egyben a társadalmi változásokra ható hatalmas mozgatóerő is.

A bahá'íok abban hisznek, hogy az erkölcsi, lelki, és értékalapú nevelés alapvető fontossággal bír ahhoz, hogy a gyerekek és a fiatalok e képességeket kifejlesszék. A bahá'í közösségek így a világ minden táján az erkölcsi értékekre alapuló gyerekosztályokat és ifjúsági csoportokat hoznak létre.

A foglalkozások során arra törekszenek, hogy a gyerekekben és a fiatalokban alapvető erényeket fejlesszenek ki, mint például Isten „megismerése”, a megbízhatóság, az igazmondás, az igazságosság, stb. Céljuk az, hogy a gyerekekben egy erős erkölcsi alapot és keretet építsenek ki, mely hozzásegíti őket ahhoz, hogy az élet anyagi, intellektuális és lelki területein egyaránt kiválóságot érjenek majd el.

„Tekints úgy az emberre, mint egy kincsesbányára, teli felmérhetetlen értékű drágakövekkel” – írja Bahá'u'lláh. – „Egyedül a nevelés képes arra, hogy feltáruljanak kincsei, és az emberiség javára váljanak.”

E gondolat által inspirálva, a bahá'íok azon munkálkodnak, hogy e „kincseket” – az ember veleszületett nemességét s szépségét – felszínre hozzák. A bahá'í írásokra és alapelvekre épülő képzések szükségszerű válaszként születtek a mai kort fullasztóan elárasztó üzenetre, mely a materializmust helyezi előtérbe és nem vesz tudomást egy egészséges és virágzó társadalom eszményéről.

„...Fontos megjegyezni, hogy a bahá'í gyerekosztályok nem olyan „belesulykolós” órák, melyek sokakat elidegeníthetnek a hitbéli neveléstől és a vallásos gyerek foglalkozásoktól. Bár a gyerekek vezetést kapnak az alapelveket, a tanításokat és a Hit alapvető eszméit illetően, a hangsúly mégis azon van, hogy *megtanuljanak gondolkodni, elmélkedni, valamint lelki törvényeket alkalmazni az egyén és a társadalom életében*. A gyerekkorban, különösen annak kezdeti szakaszában, nagy hangsúly helyeződik a lelki tulajdonságok fejlesztésére, valamint azon alapelvekre, szokásokra és viselkedési formákra, amelyek egy szellemi lény alapvető tulajdonságait képezik.

A belesulykolás, illetve a katekizmus elkerülésének a vágya nem szabad azonban, hogy a vallásos nevelés lazaságához vezessen. Azok a doktrínák, melyek figyelmen kívül hagyták a gyermekek vallásos nevelését, valamint engedték, hogy azokat a mintákat és az eszméket, feltehetően szabad választásuk alapján, a társadalommal való kölcsönhatásaikból merítsék, nagyban hozzájárultak az erkölcsi szétbomlás mai állapotához...

(...) *Nincs ok feltételezni, hogy a gyermekek bármely új generációja jobb világot hozna létre egy alapvetően lelki nevelés nélkül. Az emberiség, isteni vezetés nélkül saját sorsára hagyva, eddig nem mást, mint káoszt, igazságtalanságot és szenvedést teremtett.*”

(Részlet a Bahá'í gyerekosztályok tanítása című könyvből)

Kamasz programok – az önkifejezés művészete

A kamaszoknak szervezett foglalkozások abban segítik a fiatalokat, hogy lelki tulajdonságokat, erényeket és összefüggésekben való gondolkodást nyerjenek.

A serdülőkor pozitív jellemzői a lelkesedés, tanulási vágy, igazságérzet és áldozatkész önzetlenség. Ezekre építve a foglalkozások fejlesztik kamaszok céltudatosságát, belső átalakulását és a társadalom fejlődéséhez való hozzájárulását.

A bahá'í közösség kidolgozott a serdülők számára egy programot, mely tekintetbe veszi, hogy a serdülőknek rengeteg mondanivalójuk van, de nem tudják, hogyan fejezzék ki magukat. Ezért a tananyag elsősorban a kifejezés fejlesztésére összpontosít, másodsorban segít nekik felismerni az erkölcsi alapokat, amikre a mindennapi döntések épülnek, valamint meglátni a beszéd és a tett morális vonatkozásait.

A résztvevő kamaszok sokféle tevékenységben vehetnek részt: művészeti önkifejezés, beszélgetések, szerepjáték, együttműködési játékok, bölcsességek tanulmányozása, történet elmondása és közösséget szolgáló társadalmi munka.

Csoportos tanulás az egyéni és társadalmi átalakulásért

Bahá'ulláh kinyilatkoztatásának középpontjában az átalakulás ereje áll, mind az egyéni, mind a társadalmi szinten. Az egyén átalakulása lehetetlen más emberektől elszigetelve.

Az ima és meditáció, a szellemi küzdelmek megvívása, a bölcsek tanításai szerinti életmód mind szükségesek az egyén életcéljának beteljesítésére, de ezek az erőfeszítések akkor érik el legnagyobb átfomláló hatásukat, ha cselekvésre és szolgálatra irányulnak. Bahá'í kifejezéssel az egyén fejlődése és önbeteljesülése kapcsolódik ahhoz, hogy energiáit az emberiség jobbitására, valamint közössége és a szélesebb társadalom szükségleteire fordítsa. Ezért a bahá'ók aktívan fejlesztenek tudást, szereznek képességeket és szellemi meglátásokat, hogy embertársaiknak hasznára legyenek.

A tanulókörök a tanácskozás, egymás kölcsönös gazdagítása szellemi témákról. Mélyebb megértést szerezni szellemi valóságunkról segít megérteni életünk célját és utakat találni, hogyan fejleszthetjük saját és környezetünk életét.

A tanulókör résztvevői megtanulják, hogyan tanítsanak értékeket a gyerekeknek, hogyan szervezhetnek közösség fejlesztő tevékenységeket, hogyan bátoríthatnak másokat szellemi igazságok önálló keresésére, hogyan fejezhetik ki véleményüket megfelelő módon, és hogyan tehetnek szolgálatot egy egységesebb és igazságosabb világért.

A tanulókör résztvevői gyakran új értelmet találnak életükben, jobb kapcsolatot teremtenek családjukkal és barátaikkal, és eredményesen átértékelik a szélesebb közösségnek tett hozzájárulásait.

Imatalálkozók

Az embernek szüksége van inspirációra, lelki felüdülésre és életcélra, – éreznünk kell, hogy érdemes élnünk és hogy életünk a helyes irányba tart.

Mégis, a mai rohanó világban mikor szánunk és találunk időt arra, hogy magunkban a pozitív életszemléletet erősítsük és hogy a jövőre reménykedve tekintsünk?

A bahá'í írások szerint Isten Szava meghiheti és megfiatalítja a lelket, felvidítja a szívet és életünknek új értelmet ad, ezért a bahá'íok imatalálkozókat tartanak otthonaikban valamint a bahá'í központokban. A találkozókon a gyönyörű bahá'í és más imákból és szent iratokból egyaránt szoktak olvasni. Mivel az imádkozás minden vallásnak meghatározó része, ezek a találkozók is az ima egyetemes szerepét kívánják erősíteni, valamint növelik a résztvevőkben az egység és harmónia érzését.

Az ima és elmélkedés ezenfelül lehetőséget ad mindannyiunk számára, hogy elmélyedjünk a saját életünkkel kapcsolatos gondolatokban, valamint, hogy jobban értékeljük is azt.

A találkozók, melyek mindenki előtt nyitva állnak, általában egyszerűek, nincsenek szertartások, bármilyen vallási háttérrel rendelkező résztvevő számára fel-emelő élményt nyújtanak. A vendéglátó ugyan dekorációval, zenével és frissítőkkel különlegessé teheti az alkalmat, de a hangsúly a szent iratok átformáló, egyesítő és feltöltő erején van.

Sok résztvevőnek az imatalálkozók a nyugalom szigetévé váltak a hétköznapi zajos világtól: meditálhatnak a szellemi témákról és bepillantást nyerhetnek, hogyan alkalmazzák a meditálásban megszerzett lelki tapasztalatokat a mindennapi életben.